

Digital and Smart Libraries Researches

Vol. 12(3), (Series 46): 31-42 / 2025

 DOI: [10.30473/mrs.2026.76701.1681](https://doi.org/10.30473/mrs.2026.76701.1681)

E-ISSN: 2538-5356

P-ISSN: 2383-1049

ORIGINAL ARTICLE

Explaining The Impact of Artificial Intelligence on the Digital Literacy Skills of Academic Librarians with an Emphasis on the Mediating Role of Knowledge Sharing

Seifallah Andayesh*

Assistant Professor, Knowledge and Information Science, Persian Gulf University, Bushehr, Iran

*Correspondence

Seifallah Andayesh
E-mail: Andayesh@pnu.ac.ir

Receive Date: 30/Nov/2025
Revise Date: 10/Mar/2026
Accept Date: 11/Mar/2026

How to cite

Andayesh, S. (2025). Explaining The Impact of Artificial Intelligence on the Digital Literacy Skills of Academic Librarians with an Emphasis on the Mediating Role of Knowledge Sharing. *Digital and Smart Libraries Research*, 12(3), 31-42.

EXTENDED A B S T R A

Introduction

This study was conducted to examine the effect of artificial intelligence on enhancing the digital literacy skills of academic librarians, with an emphasis on the mediating role of knowledge sharing.

Methodology

The research method was descriptive–survey, and in terms of purpose, it was applied. The statistical population consisted of 158 managers, heads, and administrative staff of the libraries at the University of Tehran, from whom 112 individuals were randomly selected using Cochran’s formula. Standard questionnaires were used to measure the research variables: the artificial intelligence questionnaire with 22 items (Chen et al., 2022), the digital literacy skills questionnaire with 13 items (Baro et al., 2019), and the knowledge sharing questionnaire with 10 items (Khatoun et al., 2022). The questionnaires were designed using a five-point Likert scale, and their validity was confirmed through convergent and discriminant validity.

Findings

The findings indicated a positive and significant relationship between artificial intelligence and digital literacy skills; artificial intelligence also had a positive and significant effect on knowledge sharing, and knowledge sharing showed a positive and significant relationship with digital literacy skills.

Discussion and Conclusion

The analyses revealed that knowledge sharing partially mediates the relationship between artificial intelligence and digital literacy. By clarifying the link between emerging technologies and digital skills, this study contributes to the development of the library science literature and provides deeper insights into mechanisms that enhance digital competencies in academic libraries.

KEY WORDS

Artificial Intelligence, Digital Literacy Skills, Knowledge Sharing, Academic Librarians, Knowledge Transfer.

Copyright © 2025, by the author(s). Published by Payame Noor University, Tehran, Iran.

This is an open access article under the CC BY 4.0 license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

<https://arsmb.journals.pnu.ac.ir/>

پژوهش‌های کتابخانه‌های دیجیتالی و هوشمند

سال دوازدهم، شماره ۳، پیاپی ۴۶، پاییز ۱۴۰۴ (۳۱-۴۲)

DOI: 10.30473/mrs.2026.76701.1681

E-ISSN: 2538-5356

P-ISSN: 2383-1049

«مقاله پژوهشی»

تبیین تأثیر هوش مصنوعی بر مهارت‌های سواد دیجیتالی کتابداران دانشگاهی با تأکید بر نقش واسطه‌ای تسهیم دانش

سیف‌اله اندایش*۱

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر هوش مصنوعی بر ارتقای مهارت‌های سواد دیجیتالی کتابداران دانشگاهی با تأکید بر نقش واسطه‌ای تسهیم دانش انجام شد. روش تحقیق توصیفی-پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری شامل ۱۵۸ نفر از مدیران، رؤسا و کارکنان اداری کتابخانه‌های دانشگاه تهران بود که براساس فرمول کوکران، ۱۱۲ نفر به صورت تصادفی انتخاب شدند. برای سنجش متغیرهای پژوهش از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده شد: پرسشنامه هوش مصنوعی با ۲۲ گویه (چن و همکاران، ۲۰۲۲)، پرسشنامه مهارت‌های سواد دیجیتالی با ۱۳ گویه (بارو و همکاران، ۲۰۱۹) و پرسشنامه تسهیم دانش با ۱۰ گویه (خاتون و همکاران، ۲۰۲۲). پرسشنامه‌ها بر مبنای طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت طراحی شده و روایی آن‌ها از طریق روایی همگرا و واگرا تأیید گردید. نتایج نشان داد بین هوش مصنوعی و مهارت‌های سواد دیجیتالی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ همچنین هوش مصنوعی تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش داشته و تسهیم دانش نیز با مهارت‌های سواد دیجیتالی رابطه مثبت و معنادار برقرار می‌کند. تحلیل‌ها بیانگر نقش میانجی‌گری جزئی تسهیم دانش در ارتباط بین هوش مصنوعی و سواد دیجیتالی است. این پژوهش با روشن‌سازی پیوند میان فناوری‌های نوین و مهارت‌های دیجیتالی، به توسعه ادبیات حوزه کتابداری و شناخت بهتر سازوکارهای ارتقای توانمندی‌های دیجیتال در کتابخانه‌ها کمک می‌کند.

واژه‌های کلیدی

هوش مصنوعی، مهارت‌های سواد دیجیتالی، تسهیم دانش، کتابداران دانشگاهی، انتقال دانش.

استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه خلیج‌فارس، بوشهر، ایران.

*نویسنده مسئول: سیف‌اله اندایش
رایانامه: Andayesh@pnu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۹/۰۹

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۱۲/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۲/۲۰

اندایش، سیف‌اله (۱۴۰۴). تبیین تأثیر هوش مصنوعی بر مهارت‌های سواد دیجیتالی کتابداران دانشگاهی با تأکید بر نقش واسطه‌ای تسهیم دانش. پژوهش‌های کتابخانه‌های دیجیتالی و هوشمند، ۳۱-۴۲، (۳)، ۱۲-۳۱.

حق انتشار این مستند، متعلق به نویسندگان آن است. ۱۴۰۳ ©. ناشر این مقاله، دانشگاه پیام نور است.

این مقاله تحت گواهی زیر منتشر شده و هر نوع استفاده غیرتجاری از آن مشروط بر استناد صحیح به مقاله و با رعایت شرایط مندرج در آدرس زیر مجاز است.

This is an open access article under the CC BY (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

<https://ar smb.journals.pnu.ac.ir/>

مقدمه

رعایت ملاحظات اخلاقی در فضای مجازی و توانایی ارتباط و همکاری در بسترهای دیجیتال می‌شود (کور و همکاران^{۱۰}، ۲۰۲۳). اگرچه امروزه بسیاری از افراد با فناوری‌های دیجیتال آشنایی گسترده‌ای دارند، اما برای توسعه کامل مهارت‌های سواد دیجیتالی همچنان به آموزش ساختاریافته نیاز است (چن و همکاران^{۱۱}، ۲۰۲۳). با گسترش ابزارهای یادگیری الکترونیکی و نقش روزافزون هوش مصنوعی در تولید، سازمان‌دهی و تحلیل داده‌ها، کتابداران دانشگاهی باید علاوه بر تسلط بر مهارت‌های پیشرفته دیجیتال و درک سامانه‌های هوش‌محور، توانایی هدایت و آموزش کاربران دانشگاهی را نیز در بهره‌گیری مؤثر و انتقادی از این فناوری‌ها داشته باشند (پو و همکاران^{۱۲}، ۲۰۲۴). در این راستا، آموزش‌های تخصصی برای اعضای هیئت‌علمی، کارکنان و دانشجویان به‌منظور استفاده خلاقانه و مسئولانه از ظرفیت‌های هوش مصنوعی ضروری است (بندر^{۱۳}، ۲۰۲۴). آگاهی از مزایا و محدودیت‌های هوش مصنوعی، شرط اساسی استفاده مؤثر از آن است، زیرا این ابزارها جایگزین هوش انسانی نیستند، بلکه به‌عنوان مکملی برای ارتقای تفکر، تحلیل و خلق دانش عمل می‌کنند (لانگ و ماگرکو^{۱۴}، ۲۰۲۰).

هوش مصنوعی و سواد دیجیتالی دارای پیوندی عمیق و متقابل‌اند؛ به‌گونه‌ای که پیشرفت در یکی، موجب تحول در دیگری می‌شود (وانگ، ۲۰۲۴). هوش مصنوعی با سرعتی چشمگیر در حال تغییر ساختارهای اجتماعی، اقتصادی و آموزشی است و به نیروی کاری با مهارت‌های جدید نیاز دارد (هیوستون و همکاران^{۱۵}، ۲۰۲۲). این تحولات سبب شده است که مفهوم سواد دیجیتالی از سطح مهارت‌های پایه‌ای استفاده از فناوری فراتر رود و به درکی عمیق از نحوه عملکرد سیستم‌های هوش مصنوعی، تحلیل داده‌های تولید شده توسط آن، و ملاحظات اخلاقی مرتبط با استفاده از این فناوری‌ها تبدیل شود (اسپرلینگ و همکاران^{۱۶}، ۲۰۲۴). چارچوب‌های سنتی سواد دیجیتال که بر بازیابی اطلاعات و ایمنی آنلاین تمرکز داشتند، دیگر پاسخگوی چالش‌های ناشی از سوگیری الگوریتمی، تولید محتوای جعلی و تصمیم‌گیری خودکار نیستند (فلوریدی^{۱۷}، ۲۰۲۳). از این‌رو، در عصر هوش مصنوعی، سواد

بازاریابی دیجیتالی^۱ هوش مصنوعی به‌عنوان یکی از پدیده‌های تحول‌آفرین قرن بیست‌ویکم، تأثیر عمیقی بر ساختار آموزش، یادگیری و مهارت‌های موردنیاز نیروی انسانی گذاشته است (برنج و همکاران^۲، ۲۰۲۳). ورود ابزارهای هوش مصنوعی مانند چت جی پی تی^۳ و سایر سامانه‌های تولید محتوای خودکار، باعث بروز تغییرات گسترده‌ای در آموزش عالی شده و هم‌زمان فرصت‌هایی نو برای نوآوری و بازنگری در مهارت‌های دیجیتالی فراهم کرده است (باسکارا^۴، ۲۰۲۵). در چنین شرایطی، توانایی استفاده آگاهانه، انتقادی و اخلاقی از فناوری‌های نوین، به ضرورتی انکارناپذیر تبدیل شده است (یاسین و همکاران^۵، ۲۰۲۵). از این‌رو، توسعه مهارت‌های «سواد دیجیتالی» در پیوند با «هوش مصنوعی» می‌تواند به یکی از ارکان اصلی توانمندسازی دانشگاهیان برای مواجهه با آینده‌ای مبتنی بر فناوری هوشمند بدل شود (هارود و سکری^۶، ۲۰۲۵). هوش مصنوعی، ماهیت سواد دیجیتال را از سطح مهارت‌های فنی به سطحی عمیق‌تر از درک و تحلیل مفاهیم فناورانه ارتقا می‌دهد (سکر و همکاران^۷، ۲۰۲۵).

در گذشته، سواد دیجیتال عمدتاً به توانایی استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات برای جست‌وجو، ارزیابی و تولید اطلاعات محدود بود، اما در عصر هوش مصنوعی، این مهارت باید شامل توانایی تعامل مؤثر با الگوریتم‌های هوشمند، ارزیابی خروجی‌های تولیدشده توسط سیستم‌های خودکار و درک پیامدهای اخلاقی و اجتماعی استفاده از آن‌ها باشد (جاناکون و همکاران^۸، ۲۰۲۵). بر این اساس، هوش مصنوعی نه تنها ابزار جدیدی برای تسهیل فرایند یادگیری است، بلکه بستری برای بازآفرینی معنا و دامنه سواد دیجیتال به شمار می‌آید (ژانگ و ژانگ، ۲۰۲۴).

سواد دیجیتالی مجموعه‌ای از مهارت‌ها و شایستگی‌هاست که فرد را قادر می‌سازد تا از فناوری‌های دیجیتال برای جست‌وجو، تحلیل، تولید و به اشتراک‌گذاری اطلاعات به‌صورت مؤثر و انتقادی استفاده کند (ردی و همکاران^۹، ۲۰۲۲). این مفهوم فراتر از توانایی کار با ابزارهاست و شامل درک نحوه عملکرد سامانه‌های هوشمند، ارزیابی اعتبار منابع دیجیتال،

10. Kure et al
11. Chen et al
12. Pu et al
13. Bender
14. Long & Magerko
15. Huston et al
16. Sperling et al
17. Floridi

1. Digital Marketing
2. Brench et al
3. ChatGPT
4. Baskara
5. Yaseen et al
6. Haroud & Saqri
7. Seker, Kwon, & Kocak
8. Jantakun et al
9. Reddy et al

نوظهور، تفکر تحلیلی و قضاوت اخلاقی را توأمان به‌کارگیرند (موتیا و همکاران^۹، ۲۰۲۴).

در سال‌های اخیر، گسترش هوش مصنوعی تحولات عمیقی در آموزش عالی، تولید دانش و شیوه‌های یادگیری ایجاد کرده است. این فناوری با ورود به حوزه‌های مختلف دانشگاهی، ضرورت بازتعریف مهارت‌های سواد دیجیتالی را به‌ویژه در میان کتابداران که نقش محوری در آموزش و هدایت کاربران دارند، آشکار ساخته است. کتابداران دانشگاهی امروزه تنها مسئول دسترسی به منابع علمی نیستند، بلکه به‌عنوان میانجیان دانشی، باید توانایی بهره‌گیری مؤثر، انتقادی و اخلاقی از فناوری‌های هوشمند را داشته باشند تا بتوانند کاربران را برای مواجهه با چالش‌های محیط‌های یادگیری دیجیتالی آماده سازند. با این حال، پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بسیاری از کتابداران هنوز از مهارت‌های کافی در زمینه استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی و درک پیامدهای آن برخوردار نیستند و این امر مانع بهره‌گیری کامل از ظرفیت‌های فناوری در توسعه خدمات و آموزش‌های کتابخانه‌ای شده است. از سوی دیگر، اشتراک دانش به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی در یادگیری سازمانی می‌تواند نقشی میانجی در انتقال تجربیات، مهارت‌ها و دانش فناورانه میان کتابداران ایفا کند و زمینه‌ساز ارتقای مهارت‌های سواد دیجیتالی آنان شود. بر این اساس، مسئله اساسی پژوهش حاضر آن است که چگونه هوش مصنوعی می‌تواند از طریق تقویت فرایند اشتراک دانش، به افزایش مهارت‌های سواد دیجیتالی در میان کتابداران دانشگاهی منجر شود؛ مسئله‌ای که بررسی آن می‌تواند به درک بهتر سازوکارهای تحول دیجیتال در محیط‌های علمی و بهبود کیفیت خدمات دانش‌محور بینجامد.

نتایج تحقیق ژانگ و ژانگ^{۱۰} (۲۰۲۴)، نشان داد که به‌کارگیری هوش مصنوعی در آموزش معلمان تأثیرات مثبت و معناداری در پنج بعد اصلی دارد: حمایت از تدریس و مدیریت کلاس، ایجاد محیط‌های یادگیری فراگیر و قابل‌دسترس، ارتقای سواد دیجیتالی و مهارت‌های رایانه‌ای معلمان، تسهیل در شناسایی سبک‌های یادگیری و تنوع روش‌های آموزشی و تقویت روابط معلم و دانش‌آموز از طریق تعاملات مؤثرتر. نتایج تحقیق (نیوز^{۱۱} و آراکپوگان^{۱۲}، ۲۰۲۴)، نشان دادند که به‌کارگیری صرف فناوری‌های هوش مصنوعی تأثیر معناداری بر بهبود مدیریت منابع انسانی ندارد، اما ترکیب هوش مصنوعی

دیجیتالی باید به‌گونه‌ای بازتعریف شود که شامل توانایی تحلیل انتقادی اطلاعات، درک تأثیرات اجتماعی و اخلاقی فناوری‌های هوشمند، و سازگاری با چشم‌انداز متغیر فناوری باشد (لانگ^۱ و مگرکو^۲، ۲۰۲۰). در واقع، آموزش سواد دیجیتال در این دوران نه‌تنها ابزاری برای بهره‌گیری از فناوری است، بلکه ابزاری برای تقویت تفکر انتقادی، تصمیم‌گیری آگاهانه و مشارکت مسئولانه در محیط‌های آموزشی و حرفه‌ای به شمار می‌آید (رابینسون و همکاران^۳، ۲۰۲۰).

اشتراک دانش به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی در مدیریت دانش، فرایندی نظام‌مند برای مبادله دانش، مهارت‌ها، تخصص و اطلاعات میان افراد، تیم‌ها و سازمان‌ها است (بن‌سعید و همکاران^۴، ۲۰۲۳). هدف آن اطمینان از دسترسی آسان و به‌موقع کارکنان به دانش موردنیاز و بهره‌برداری مؤثر از آن در فعالیت‌های روزمره است (اسپیتری و چانگ راندرگرن^۵، ۲۰۲۰). در عصر دیجیتال، همسوسازی ابتکارات فناورانه با اصول مدیریت دانش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ چراکه به سازمان‌ها کمک می‌کند تا از ابزارهای دیجیتالی برای تقویت فرایندهای اشتراک دانش استفاده کنند و انتقال مؤثرتر اطلاعات را در محیط‌های کاری و آموزشی ممکن سازند (زیام و تاریم^۶، ۲۰۱۹). در این راستا، اشتراک دانش به‌عنوان حلقه‌ی واسط میان فناوری و یادگیری، نقشی کلیدی در ارتقای مهارت‌های سواد دیجیتالی ایفا می‌کند (چنگ و همکاران^۷، ۲۰۲۵). کتابداران که از دیرباز در آموزش و ترویج سواد اطلاعاتی و دیجیتالی پیشگام بوده‌اند، اکنون می‌توانند با توسعه برنامه‌های آموزشی، کارگاه‌ها و منابع یادگیری در حوزه هوش مصنوعی، نقش مؤثری در ارتقای مهارت‌های دیجیتالی دانشجویان ایفا کنند (برنچ و همکاران، ۲۰۲۳). آن‌ها می‌توانند آموزش دهند که چگونه از ابزارهای هوشمند برای تحلیل داده، تولید دانش و خلق محتوای علمی به‌صورت اخلاقی و انتقادی استفاده شود (چیگودا^۸، ۲۰۲۴). افزون بر این، کتابداران قادرند ماژول‌ها و منابع آموزشی طراحی کنند که در آن، مهارت‌های دیجیتال سنتی با درک مفاهیم هوش مصنوعی ترکیب شود تا یادگیرندگان بتوانند در مواجهه با فناوری‌های

1. Long
2. Magerko
3. Robinson et al
4. Beensaeed et al
5. Chang Randgren
6. Ziam & Tarim
7. Cheng et al
8. Chigwada

9. Mutia et al

1. Zhang & Zhang

11. Nyuur

12. Arakpogun

ابزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی برای بهبود ارتباطات بهره‌گیرند و در برنامه‌های آموزشی مبتنی بر هوش مصنوعی برای ارتقای مهارت‌های بازاریابی دیجیتال سرمایه‌گذاری کنند. نتایج تحقیق نیام و دیگران^۷ (2025)، نشان دادند که ترکیب هوش مصنوعی و سواد دیجیتال می‌تواند کارایی کارکنان را افزایش داده، بارهای اداری را کاهش دهد و نوآوری در فرآیندهای کاری را تسهیل کند. با این حال، آماده‌سازی نیروی انسانی و سازگاری با تغییرات فناورانه به‌عنوان چالش‌های مهم در بهره‌برداری کامل از این فناوری‌ها مطرح هستند.

روش انجام پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش، توصیفی-همبستگی است که با بهره‌گیری از رویکردی کمی، به بررسی تأثیر هوش مصنوعی بر مهارت‌های سواد دیجیتال و با نقش واسطه‌ای اشتراک دانش پرداخته است. جامعه آماری این پژوهش شامل مدیران، کارکنان اداری و رؤسای کتابخانه‌های دانشگاه تهران بود که تعداد آن‌ها ۱۵۸ نفر بود. از این میان، با استفاده از فرمول کوکران، نمونه‌ای شامل ۱۱۲ نفر به صورت تصادفی انتخاب شد. در بخش کمی، برای سنجش متغیرهای پژوهش، از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده شد. برای سنجش هوش مصنوعی از پرسشنامه چن و وانگ (۲۰۲۲)، که شامل ۲۲ گویه است، مورد ارزیابی قرار گرفت. به دلیل جامعیت مفهومی، اختصار و پوشش مناسب ابعاد مختلف هوش مصنوعی انتخاب شد. برای اندازه‌گیری مهارت‌های سواد دیجیتالی، از پرسشنامه بارو و آدوبا (۲۰۱۹)، با ۱۳ گویه و برای ارزیابی اشتراک دانش از پرسشنامه خاتون و همکاران (۲۰۲۲)، با ۱۰ گویه بهره گرفته شد. تمامی ۱۱۲ پرسشنامه گردآوری شده مبنای تحلیل قرار گرفتند. ابزارهای سنجش با استفاده از طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت (از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) طراحی شده بودند. روایی ابزارها از طریق بررسی روایی همگرا و واگرا تأیید گردید.

با تسهیم دانش رویکردی مؤثرتر برای ارتقای عملکرد محیط‌های دیجیتال پویا فراهم می‌کند. این هم‌افزایی می‌تواند به افزایش مهارت و کارایی کارکنان در انجام وظایف و تقویت فرهنگ خلاقیت در سازمان منجر شود. نتایج تحقیق (ژو^۱ و ژانگ^۲، ۲۰۲۵)، نشان دادند که به‌کارگیری هوش مصنوعی در سازمان‌ها با افزایش ترس از دست دادن جایگاه، موجب کاهش اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان مسن‌تر می‌شود. همچنین، اقلیم رقابتی این اثر منفی را تشدید می‌کند؛ به‌گونه‌ای که در محیط‌های کاری با رقابت بالاتر، تأثیر غیرمستقیم پذیرش هوش مصنوعی بر کاهش اشتراک دانش از طریق ترس از دست دادن جایگاه، قوی‌تر است. نتایج تحقیق (زب و همکاران^۳، ۲۰۲۵)، نشان دادند که فناوری‌های هوش مصنوعی در نهادهای آموزشی بر اشتراک‌گذاری دانش، ملاحظات اخلاقی، فعالیت‌های علمی و عملکرد کتابخانه‌ها تأثیر گذارند. همچنین، پژوهش مسیرهای آینده در ادبیات را در زمینه روندها و استفاده صحیح از این فناوری‌ها، به‌ویژه برای ارتقای مشارکت یادگیری دانشجویان، برجسته می‌سازد. نتایج یافته‌های (جایاراتن و همکاران^۴، ۲۰۲۵)، نشان دادند که قابلیت هوش مصنوعی به‌طور مستقیم و همچنین از طریق خلاقیت سازمانی، عملکرد سازمان را به‌طور معناداری تقویت می‌کند. با این حال، شایستگی اشتراک‌گذاری دانش نقش تعدیلگر معناداری در رابطه بین قابلیت هوش مصنوعی و خلاقیت سازمانی ایفا نکرد. نتایج تحقیق (سلیمی و همکاران^۵، ۲۰۲۵)، نشان داد که سواد دیجیتالی تأثیر مثبت و معناداری بر اشتراک دانش و عملکرد تحصیلی دانشجویان دارد. همچنین، نتایج بیانگر آن بود که اشتراک دانش نقش میانجی در رابطه بین سواد دیجیتالی و عملکرد تحصیلی ایفا می‌کند. یافته‌های پژوهش چنگ و همکاران (۲۰۲۵)، نشان می‌دهد که محتوای تولیدشده توسط هوش مصنوعی تأثیر مثبت و معناداری بر اشتراک دانش میان‌سازمانی دارد و در این میان، دیجیتالی‌سازی دانش و همکاری میان‌زبانی نقش میانجی زنجیره‌ای ایفا می‌کنند. نتایج یافته‌های آلتونا و همکاران^۶ (۲۰۲۵)، نشان دادند که هوش مصنوعی نقش مهمی در ارتقای مهارت‌های ارتباطی و سواد دیجیتال در میان صاحبان کسب‌وکارهای کوچک و متوسط در ایالت آنامبرا نیجریه ایفا می‌کند. بر این اساس، پیشنهاد شد که این کسب‌وکارها از

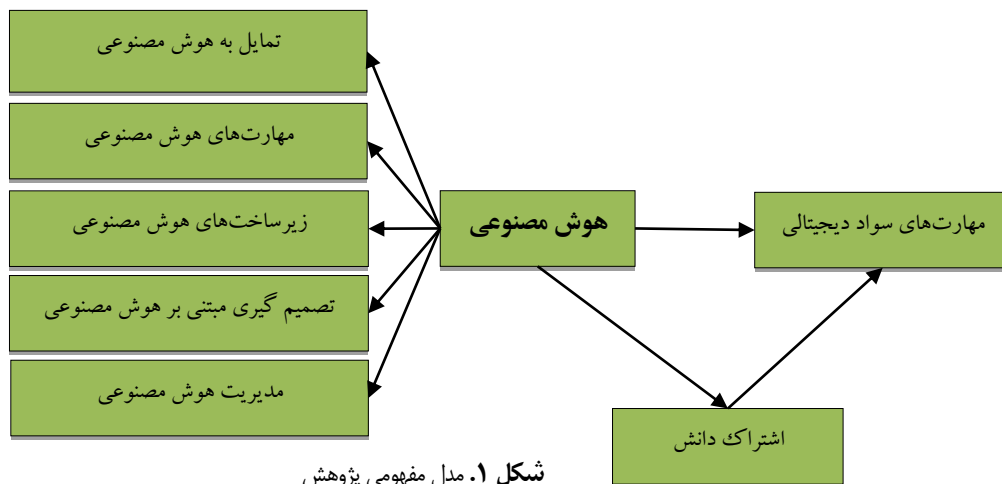
1. Zhu
2. Zhang
3. Zeb et al
4. Jayarathne et al
5. Salimi et al
6. Altona et al

جدول ۱. متغیرهای پرسشنامه

منبع	آلفای کرونباخ	تعداد سوالات	متغیر
چن و همکاران (۲۰۲۲)	۰/۸۶	۲۲	هوش مصنوعی
بارو و همکاران (۲۰۱۹)	۰/۸۹	۱۲	مهارت‌های سواد دیجیتالی
خاتون و همکاران (۲۰۲۴)	۰/۸۴	۱۰	اشتراک دانش

ارزیابی مدل‌های پیچیده، تحلیل هم‌زمان روابط میان سازه‌ها و افزایش دقت در برآورد ضرایب مسیر صورت گرفت. این نرم‌افزار امکان تحلیل دقیق و کارآمد داده‌ها را در شرایطی که مدل دارای شاخص‌های متعدد و روابط غیرخطی است، فراهم می‌سازد.

برای آزمون مدل مفهومی و فرضیه‌های پژوهش، داده‌ها با بهره‌گیری از رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری تحلیل شدند. در این راستا از نرم‌افزار Smart PLS استفاده شد که یکی از ابزارهای قدرتمند و پرکاربرد در تحلیل مدل‌های مبتنی بر متغیرهای مکنون به شمار می‌رود. انتخاب این نرم‌افزار به دلیل قابلیت آن در

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

۴۰ تا ۵۰ سال بود که ۴۸ درصد از کل نمونه را شامل می‌شد. در خصوص سطح تحصیلات، بیشترین تعداد مشارکت‌کنندگان دارای مدرک کارشناسی ارشد بودند (۵۸ درصد). همچنین، ۵۱ درصد از افراد دارای سابقه کاری بین ۱۰ تا ۲۰ سال بودند. (جدول ۲).

یافته‌های پژوهش

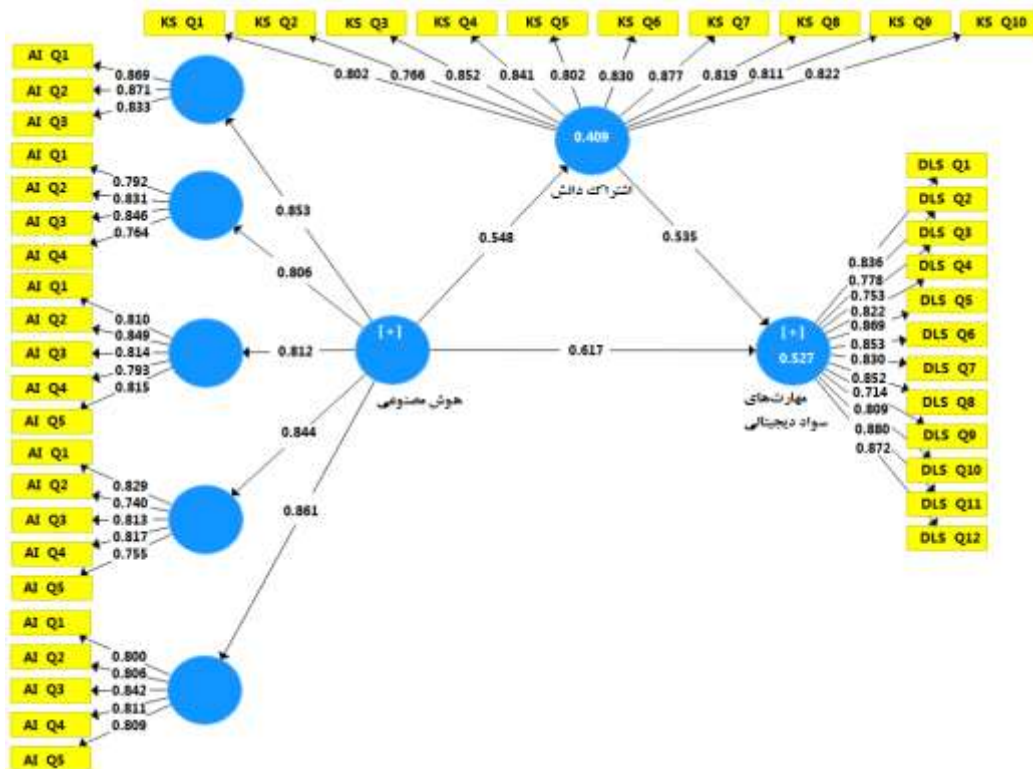
تعداد ۱۱۲ نفر در پژوهش حاضر مشارکت داشته‌اند. از میان پاسخ‌دهندگان، ۷۴ درصد را زنان و ۲۶ درصد را مردان تشکیل می‌دادند. از نظر توزیع سنی، بیشترین فراوانی مربوط به گروه سنی

جدول ۲. اطلاعات جمعیت‌شناختی

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	تعداد
جنسیت	مرد ۲۹
	زن ۸۳
رده سنی	۳۰-۴۰ ۳۷
	۴۰-۵۰ ۶۶
سطح تحصیلات	۵۰ به بالا ۳۸
	کارشناسی ۴۲
	کارشناسی ارشد ۸۲
سابقه کاری	دکتری ۱۷
	۵-۱۰ ۲۰
	۱۰-۲۰ ۷۲
	۲۰-۳۰ ۴۹

ادامه جدول ۲. اطلاعات جمعیت‌شناختی

تعداد	ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	حیطه تخصصی
۹۳	علوم انسانی	
۲۱	علوم پایه	
۲۷	سایر حوزه‌های علمی	

شکل ۲. نمودار مقادیر بارهای عاملی و ضرایب مسیر استاندارد

متغیرهای پنهان در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود. افزون بر این، هرچه مقدار ضریب مسیر مثبت‌تر و بزرگ‌تر باشد، شدت تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته افزایش می‌یابد (شکل ۲).

تمامی مقادیر بار عاملی گویه‌ها بالاتر از ۰/۷ قرار دارند که بیانگر برازش مناسب مدل اندازه‌گیری و مطلوبیت ضرایب بار عاملی است. همچنین نتایج نشان داد که آماره t برای همه گویه‌ها بیش از ۱/۹۶ است؛ بنابراین ارتباط میان گویه‌ها و

جدول ۳. بررسی شاخص‌های روانی و پایایی متغیرهای پژوهش

متغیرها	سازه	گویه‌ها	بارهای عاملی	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE
هوش مصنوعی	مدیریت هوش مصنوعی	AI-M- Q1-Q3	۰/۸۳۳-۰/۸۶۹	۰/۸۴۱	۰/۹۰۸	۰/۵۱۲
	تصمیم‌گیری مبتنی بر هوش مصنوعی	AI-D- Q1-Q4	۰/۷۶۴-۰/۷۹۲	۰/۸۰۰	۰/۸۳۱	۰/۶۰۴
	زیرساخت‌های هوش مصنوعی	AI-B- Q1-Q5	۰/۸۱۵-۰/۸۱۰	۰/۸۸۷	۰/۷۲۷	۰/۷۳۳
	مهارت‌های هوش مصنوعی	AI-S- Q1-Q5	۰/۷۵۵-۰/۸۲۹	۰/۸۰۵	۰/۹۰۰	۰/۸۸۸
	تمایل به هوش مصنوعی	AI-P- Q1-Q5	۰/۸۰۹-۰/۸۰۰	۰/۹۰۷	۰/۷۱۶	۰/۸۳۰
اشتراک دانش	اشتراک دانش	KS -Q1-Q10	۰/۸۲۲-۰/۸۰۲	۰/۸۶۵	۰/۸۶۲	۰/۷۰۲
سواد دیجیتالی	مهارت‌های سواد دیجیتالی	DLS- Q1-Q12	۰/۸۷۲-۰/۸۳۶	۰/۸۲۳	۰/۹۵۵	۰/۹۴۴

ترکیبی در تمامی سازه‌ها از ۰/۷ فراتر بوده است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که ابزار اندازه‌گیری پژوهش از روایی و پایایی مطلوبی برخوردار است و داده‌های گردآوری شده از قابلیت اعتماد بالایی برخوردارند (جدول ۳).

میزان واریانس استخراج شده برای تمامی متغیرهای پنهان بیش از ۰/۵ به دست آمده است که نشان‌دهنده تأیید روایی همگرا بر مبنای شاخص میانگین واریانس استخراج شده است. همچنین، مقادیر به دست آمده برای آلفای کرونباخ و پایایی

جدول ۴. آزمون فورنل - لارکر

متغیرها	فورنل - لارکر						
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
مدیریت هوش مصنوعی	۰/۸۷						
تصمیم‌گیری مبتنی بر هوش مصنوعی	۰/۵۴	۰/۸۵					
زیرساخت‌های هوش مصنوعی	۰/۶۲	۰/۶۶	۰/۷۹				
مهارت‌های هوش مصنوعی	۰/۵۹	۰/۶۱	۰/۷۰	۰/۸۰			
تمایل به هوش مصنوعی	۰/۵۳	۰/۴۱	۰/۵۲	۰/۷۸	۰/۷۳		
اشتراک دانش	۰/۶۱	۰/۵۵	۰/۴۹	۰/۵۳	۰/۷۷	۰/۸۳	
مهارت‌های سواد دیجیتالی	۰/۴۴	۰/۳۸	۰/۴۳	۰/۴۹	۰/۶۱	۰/۷۲	۰/۸۴

مدل اندازه‌گیری بر اساس معیار فورنل و لارکر تأیید شده و سازه‌های پژوهش از تمایز مفهومی مناسبی نسبت به یکدیگر برخوردارند (جدول ۴).

مقدار جذر میانگین واریانس استخراج شده برای هر یک از متغیرهای پنهان، از بیشترین میزان همبستگی آن‌ها با سایر متغیرهای پنهان بیشتر است. بر این اساس، می‌توان نتیجه گرفت که روایی واگرا در

جدول ۵. نتایج برازش مدل کلی

نام آزمون	توضیحات آزمون	مقادیر قابل قبول	مقدار به دست آمده
Chi Square	ارزیابی آزمون‌های استقلال	$> ۰/۳$	۰/۳۱۶
SRMR	ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	$< ۰/۰۸$	۰/۰۸۲
NFI	شاخص برازندگی تعدیل یافته	$> ۰/۹$	۰/۷۷۴
d_ULS	دو معیار فاصله اقلیدسی	$> ۰/۷$	۰/۳۱۲
d_G	فاصله ژئودزیکی	$> ۰/۷$	۰/۶۰۶

ارزیابی شاخص‌های برازندگی مدل نشان می‌دهد که اکثر مقادیر به دست آمده در محدوده قابل قبول قرار دارند. مقدار Chi-Square (0/316) کوچک‌تر از حد مرجع ۰/۳ است که نشان‌دهنده استقلال نسبی خطاهاست. شاخص SRMR (0/082) کمتر از ۰/۰۸ است و بیانگر برازش مناسب مدل محسوب می‌شود. همچنین مقادیر NFI (0/774)، d_ULS و

d_G (0/606) همگی کمتر از حدود آستانه ۰/۹ و ۰/۷ گزارش شده‌اند که این امر نیز نشان‌دهنده برازش قابل قبول مدل مفهومی پژوهش است. بر این اساس، می‌توان نتیجه گرفت که مدل نهایی از برازش مناسبی برخوردار بوده و داده‌های گردآوری شده به‌طور مؤثر از روابط فرض شده در پژوهش پشتیبانی می‌کنند (جدول ۵).

جدول ۶. خلاصه نتایج فرضیه‌ها

نتیجه	Sobel	VAF	P-Value	آماره t	ضریب مسیر	فرضیه
	۳/۷۵۱	۰/۴۱۲				هوش مصنوعی -> اشتراک دانش -> مهارت‌های سواد دیجیتالی
تأیید			۰/۰۰۰		۰/۶۱۷	اثر مستقیم
			۰/۰۰۰		۰/۲۰۲	اثر غیرمستقیم
			۰/۰۰۰		۰/۸۱۹	اثر کل
تأیید			۰/۰۰۰	۱۵/۳۰۱	۰/۶۱۷	هوش مصنوعی -> مهارت‌های سواد دیجیتالی
			۰/۰۰۰	۱۶/۸۲۷	۰/۵۳۵	اشتراک دانش -> مهارت‌های سواد دیجیتالی
			۰/۰۰۰	۱۱/۸۲۶	۰/۵۴۸	هوش مصنوعی -> اشتراک دانش

عمیق‌تری از پیامدهای اجتماعی، ملاحظات اخلاقی و سوگیری‌های الگوریتمی هوش مصنوعی می‌شود (یو^۲ 2024). با ادغام روزافزون هوش مصنوعی در پژوهش‌های دانشگاهی، آموزش و فرایند یادگیری (ساوت و همکاران^۳)، ضرورت ارتقای سواد دیجیتال در این حوزه بیش‌ازپیش آشکار می‌شود (چیگودا، ۲۰۲۴). کتابخانه‌های دانشگاهی موقعیتی منحصربه‌فرد برای پیشگامی در ابتکاراتی دارند که هدف آن‌ها تجهیز دانشجویان، اعضای هیئت‌علمی و پژوهشگران به مهارت‌های لازم برای درک و هدایت پیچیدگی‌های هوش مصنوعی است (آلام و همکاران^۴، ۲۰۲۴). علاوه‌بر این، نقش کتابخانه‌های دانشگاهی به‌عنوان تسهیلگر یادگیری مادام‌العمر (ولتلی و هروویوکس^۵، ۲۰۱۹) بر اهمیت پایداری و قابلیت گسترش دوره‌های آموزشی سواد دیجیتال تأکید دارد (چیگودا، ۲۰۲۴). در طول زمان، تمرکز از سواد اطلاعاتی، سواد دیجیتال، سواد رسانه‌ای و سواد داده به سمت سواد هوش مصنوعی نیز گسترش یافته است (چیگودا، ۲۰۲۴). موضوعی که نشان می‌دهد کتابداران دانشگاهی در توسعه مهارت‌های مرتبط با درستی و یکپارچگی علمی نقش مهمی ایفا کرده‌اند. آنان در سطوح مختلف، چالش آموزش و پشتیبانی از مهارت‌ها در این حوزه‌ها را پذیرفته‌اند (اوزور و تونر^۶، ۲۰۲۲).

نتایج نشان داد که هوش مصنوعی بر مهارت‌های سواد دیجیتالی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد که این یافته با پژوهش مرسوفیاتی و ولور^۷ (۲۰۲۵)، منطبق است که یافته‌هایشان نشان داد که استفاده از هوش مصنوعی تأثیر قابل‌توجهی بر تقویت مهارت‌های سواد دیجیتال دانشجویان دارد و می‌تواند به‌عنوان ابزاری تحلیلی و بازتابی فرآیند یادگیری دیجیتال را ارتقا بخشد. ادغام هوش مصنوعی با سواد دیجیتال، پایه‌ای قوی برای توسعه تفکر انتقادی و توانایی مواجهه با چالش‌های اطلاعاتی در عصر فناوری فراهم می‌آورد. همچنین ادریس و هارونا^۸ (۲۰۲۴)، تأکید کردند که هوش مصنوعی با ارائه ظرفیت‌های بی‌سابقه در تحلیل حجم‌های وسیع داده‌های تاریخی، شناسایی الگوها و ارتباطات فرهنگی، و بهینه‌سازی مدیریت منابع میراث فرهنگی، نقش مهمی در تقویت برنامه‌های آموزشی دیجیتال

نتایج تحلیل نشان داد که مقدار Z-value بیش از ۱/۹۶ است؛ بنابراین نقش میانجی اشتراک دانش در رابطه میان هوش مصنوعی و افزایش مهارت‌های سواد دیجیتالی با سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار می‌گیرد [P-Value ≤ ۰/۰۵]. برای ارزیابی شدت و میزان اثر واسطه‌ای، شاخص VAF محاسبه شد. بر اساس معیارهای موجود، چنانچه مقدار VAF کمتر از ۲۰ درصد باشد، بیانگر فقدان اثر واسطه‌ای است و مقادیر بالاتر از ۸۰ درصد نشان‌دهنده واسطه‌گری کامل محسوب می‌شود. در این پژوهش مقدار VAF برابر با (۰/۴۱۲) به دست آمد که حاکی از وجود نقش واسطه‌ای جزئی اشتراک دانش است.

تحلیل مدل معادلات ساختاری (SEM) نشان داد که اشتراک دانش تأثیر مثبت و معناداری بر مهارت‌های سواد دیجیتالی دارد (P-Value ≤ ۰/۰۵، t = ۱۶/۸۲۷). فرضیه مربوطه در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود و با توجه به ضریب مسیر می‌توان نتیجه گرفت که افزایش یک واحد در اشتراک دانش موجب ارتقای مهارت‌های سواد دیجیتالی به میزان ۰/۶۵۹ انحراف استاندارد خواهد شد. همچنین یافته‌ها نشان دادند که هوش مصنوعی اثر مثبت و معناداری بر مهارت‌های سواد دیجیتالی دارد (P-Value ≤ ۰/۰۵، t = ۱۵/۳۰۱). این امر بیانگر آن است که با افزایش یک واحد در هوش مصنوعی، مهارت‌های سواد دیجیتالی به میزان ۰/۶۱۷ انحراف استاندارد رشد می‌یابد. در نهایت، نتایج نشان داد که هوش مصنوعی بر اشتراک دانش نیز تأثیر معناداری دارد (P-Value ≤ ۰/۰۵، t = ۱۱/۸۲۶). بنابراین این فرضیه نیز تأیید می‌شود و می‌توان گفت به ازای افزایش یک واحد در هوش مصنوعی، اشتراک دانش به میزان ۰/۵۴۸ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد (جدول ۶).

بحث و نتیجه‌گیری

در چشم‌انداز به‌سرعت در حال تحول فناوری اطلاعات، هوش مصنوعی به‌عنوان نیروی تحول‌آفرین شناخته می‌شود که در ابعاد گوناگون جامعه مدرن، از جمله آموزش عالی، نفوذ یافته است (کونگ و همکاران^۱، ۲۰۲۱). گسترش کاربردهای هوش مصنوعی در رشته‌های مختلف، مستلزم رویکردی چندبعدی به آموزش سواد دیجیتال است؛ رویکردی که فراتر از تسلط صرف بر مهارت‌های فنی بوده و شامل پرورش درک

2. Yu
3. Southworth et al
4. Alam et al
5. Wheatley & Hervieux
6. Ozor & Toner
7. Marsofiyati & Wolor
8. Idris & Hariuna

1. Kong et al

فناوری آشنا می‌شوند و توانایی استفاده مؤثر از فناوری‌های دیجیتال در انجام وظایف و حل مسائل افزایش می‌یابد. این فرآیند علاوه بر انتقال دانش، مهارت‌های عملی و شناختی دیجیتال را تقویت می‌کند و یادگیری جمعی در محیط‌های آموزشی یا سازمانی را بهبود می‌بخشد.

در مجموع، نتایج این پژوهش نشان داد که هوش مصنوعی نقشی تعیین‌کننده در ارتقای مهارت‌های سواد دیجیتالی و تسهیل فرآیند اشتراک دانش در میان کتابداران دانشگاهی دارد. ادغام هوش مصنوعی در برنامه‌های آموزشی و حرفه‌ای کتابخانه‌ها می‌تواند به توسعه مهارت‌های تحلیلی، تفکر انتقادی و توانایی استفاده هوشمندانه از فناوری‌های دیجیتال منجر شود. همچنین، استفاده از ابزارها و پلتفرم‌های مبتنی بر هوش مصنوعی، زمینه را برای گردآوری، سازمان‌دهی و به اشتراک‌گذاری مؤثرتر دانش فراهم می‌سازد و از طریق شخصی‌سازی محتوا، تعاملات علمی و همکاری‌های درون‌سازمانی را تقویت می‌کند. یافته‌ها همچنین نشان می‌دهند که اشتراک دانش خود عاملی کلیدی در رشد مهارت‌های دیجیتال است؛ زیرا تبادل تجربه و اطلاعات میان کارکنان موجب یادگیری عملی و به‌کارگیری مؤثر فناوری‌های نوین می‌شود. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود که مدیران و سیاست‌گذاران دانشگاهی با طراحی برنامه‌های آموزشی مبتنی بر هوش مصنوعی، دوره‌های سواد دیجیتال را در چارچوب اخلاقی و فرهنگی توسعه دهند. همچنین ایجاد بسترهای فناورانه برای تسهیل اشتراک دانش، حمایت از یادگیری مادام‌العمر و ارتقای مهارت‌های ترکیبی دیجیتال و شناختی در میان کتابداران، می‌تواند گامی مؤثر در جهت توانمندسازی منابع انسانی در عصر تحول دیجیتال باشد.

و سواد AI ایفا می‌کند. همچنین، این یافته‌ها تأکید دارند که طراحی و اجرای برنامه‌های سواد دیجیتال مبتنی بر هوش مصنوعی باید با حساسیت فرهنگی و رعایت اصول اخلاقی همراه باشد تا ضمن ارتقای مهارت‌های دیجیتال و AI، به حفاظت از میراث فرهنگی و هویت محلی نیز کمک کند.

نتایج نشان داد که این یافته‌ها با نتایج پژوهش اندایش و کیان‌راد (۲۰۲۵) همسو است. همچنین پژوهش اولان و همکاران نشان داد که هوش مصنوعی با ارائه ابزارها و پلتفرم‌های دیجیتال پیشرفته، فرآیند گردآوری، سامان‌دهی و به اشتراک‌گذاری دانش را به‌طور مؤثر تسهیل می‌کند. تحقیق اسکی و همکاران نیز نشان داد که فناوری‌های هوشمند قادرند داده‌های گسترده را تحلیل و اطلاعات ارزشمند را استخراج کنند، که دسترسی سریع و کارآمد کارکنان به منابع اطلاعاتی را فراهم می‌آورد. علاوه بر این، استفاده از سیستم‌های پیشنهاددهنده و جستجوی هوشمند موجب ارائه محتوای مرتبط و متناسب با نیاز هر فرد به‌صورت شخصی‌سازی شده می‌شود، امری که تعاملات علمی را تقویت و انگیزه برای به اشتراک‌گذاری دانش را افزایش می‌دهد (ساندرسان و ژانگ، ۲۰۲۲). افزون بر این، فناوری‌های مبتنی بر هوش مصنوعی می‌توانند شکاف‌های دانشی را شناسایی و راهکارهای مناسب ارائه کنند که این امر نقش مهمی در بهبود همکاری تیمی و انتقال دانش درون‌سازمانی ایفا می‌کند (سریکی و همکاران، ۲۰۲۴). در نهایت اینکه نتایج تحقیق نشان داد که اشتراک دانش بر مهارت‌های سواد دیجیتالی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. که این نتایج با یافته‌های سلیمی و همکاران (۲۰۲۵)، همسو است.

یافته‌های پژوهش‌ها نشان می‌دهد که اشتراک دانش می‌تواند به ارتقای مهارت‌های دیجیتال افراد کمک کند؛ به این صورت که با به اشتراک‌گذاری تجربیات، منابع و اطلاعات دیجیتال، افراد با ابزارها و روش‌های نوین کار با

References

- Alam, A. F., Subaveerapandiyan, A., Mvula, D., & Tiwary, N. (2024). AI literacy and Zambian librarians: A study of perceptions and applications. *Open Information Science*, 8(1), 20220166. <https://doi.org/10.1515/opis-2022-0166>
- Alonta, G. C., Orabueze, M. C., & Onyechi, I. F. (2025). Influence of artificial intelligence on enhancing communication and digital literacy skills among SME operators in Anambra State, Nigeria. *Nnadiabube Journal of Education in Africa*, 10(1).
- Andayesh, S., & Kianrad, Z. (2025). Examining the relationship between artificial intelligence and employee performance: The mediating role of knowledge sharing. *Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 12(43), 123–150. (In Persian) <https://doi.org/10.22054/jks.2025.83755.1688>
- Baro, E. E., Obaro, O. G., & Aduba, E. D. (2019). An assessment of digital literacy skills and knowledge-based competencies among librarians working in university libraries in Africa. *Digital Library Perspectives*, 35(3–4), 172–192.

- Baskara, F. (2025). Conceptualizing digital literacy for the AI era: A framework for preparing students in an AI-driven world. *Data and Metadata*, 4, 1–13.
- Bender, S. M. (2024). Awareness of artificial intelligence as an essential digital literacy: ChatGPT and Gen-AI in the classroom. *Changing English*, 31(2), 161–174.
- Binsaeed, R. H., Yousaf, Z., Grigorescu, A., Samoila, A., Chitescu, R. I., & Nassani, A. A. (2023). Knowledge sharing key issue for digital technology and artificial intelligence adoption. *Systems*, 11(7), 316.
- Chen, D., Esperança, J. P., & Wang, S. (2022). The impact of artificial intelligence on firm performance: An application of the resource-based view to e-commerce firms. *Frontiers in Psychology*, 13, 884830. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.884830>
- Chen, J., Lin, C.-H., & Chen, G. (2023). Adolescents' self-regulated and affective learning, teacher support and digital reading literacy: A multilevel latent profile approach. *Computers & Education*, 205, 104883.
- Cheng, Q., Zhang, S., Wang, L., & Lu, Y. (2025). Inter-organizational knowledge sharing in the age of artificial intelligence: the mediating role of knowledge digitization and cross-language collaboration. *J. Knowl. Manag.*, 29, 2724-2744. DOI:10.1108/jkm-12-2024-1423
- Chigwada, J. (2024). A proposed framework for a digital literacy course for artificial intelligence in academic libraries. *South African Journal of Libraries and Information Science*, 90(2), 1–8.
- Floridi, L. (2023). AI as agency without intelligence: On ChatGPT, large language models, and other generative models. *Philosophy & Technology*, 36(1), 15.
- Haroud, S., & Saqri, N. (2025). Generative AI in higher education: Teachers' and students' perspectives on support, replacement, and digital literacy. *Education Sciences*, 15(4), 396.
- Hutson, J., Jeevanjee, T., Vander Graaf, V., Lively, J., Weber, J., Weir, G., et al. (2022). Artificial intelligence and the disruption of higher education: Strategies for integrations across disciplines. *Creative Education*, 13(12).
- Ibrahim, A., Idris, A., & Haruna, S. (2024). *Artificial intelligence in digital literacy: Ethical concerns of cultural sensitivity in Katsina State*, Nigeria.
- Jantakun, K., Jantakun, T., & Jantakoon, T. (2025). Bibliometric analysis of artificial intelligence for digital literacy. *Journal of Education and Learning*, 14(3), 115–128.
- Jarrahi, M. H., Askay, D., Eshraghi, A., & Smith, P. (2023). Artificial intelligence and knowledge management: A partnership between human and AI. *Business Horizons*, 66(1), 87–99. <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2022.03.002>
- Jayarathne, P. G. S. A., Upananda, D., & Gunawardhana, T. (2025). The impact of artificial intelligence capability, organisational creativity and knowledge sharing on organisational performance. *International Journal of Organizational Analysis*.
- Khatoun, A., Ur Saif, R., Islam, T., & Ashraf, Y. (2022). Knowledge sharing through empowering leadership: The roles of psychological empowerment and learning goal orientation. *Global Knowledge, Memory and Communication*. (In Persian) <https://doi.org/10.1108/GKMC-08-2022-0194>
- Kong, S.-C., Cheung, W. M.-Y., & Zhang, G. (2021). Evaluation of an artificial intelligence literacy course for university students with diverse study backgrounds. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 2, 100026.
- Kure, A. E., Brevik, L. M., & Blikstad-Balas, M. (2023). Digital skills critical for education: Video analysis of students' technology use in Norwegian secondary English classrooms. *Journal of Computer Assisted Learning*, 39(1), 269–285.
- Long, D., & Magerko, B. (2020). What is AI literacy? Competencies and design considerations. In Proceedings of the 2020 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems.
- Mutia, F., Masrek, M. N., Baharuddin, M. F., Shuhidan, S. M., Soesantari, T., Yuwinanto, H. P., & Atmi, R. T. (2024). An exploratory comparative analysis of librarians' views on AI support for learning experiences, lifelong learning, and digital literacy in Malaysia and Indonesia. *Publications*, 12(3), 21.
- Nadiyah, N., Marsofiyati, M., & Wolor, C. W. (2025). The influence of the use of artificial intelligence and digital literacy on critical thinking skills. *Jurnal Penelitian Ilmu Pendidikan Indonesia*, 4(3), 1757–1765. (In Persian)

- Niam, A., Insani, M. R., Sukmawati, S., & Hike, F. (2025). The role of artificial intelligence and digital literacy in enhancing employee effectiveness and efficiency. *Journal of Economics and Management*, 3(1), 15–20.
- Olan, F., Nyuur, R. B., & Arakpogun, E. O. (2024). AI: A knowledge sharing tool for improving employees' performance. *Journal of Decision Systems*, 33(4), 700–720.
- Olan, F., Ogiemwonyi Arakpogun, E., Suklan, J., Nakpodia, F., Damij, N., & Jayawickrama, U. (2022). Artificial intelligence and knowledge sharing: Contributing factors to organizational performance. *Journal of Business Research*, 145, 605–615. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.03.008>
- Ozor, A., & Toner, J. (2022). Information literacy behavior and practice: An assessment of undergraduate students. *Journal of Library Administration*, 62(1), 132–151.
- Pu, L., Liang, J., Wang, J., Zhang, N., & Zhong, W. (2024). Impact of AI-based learning, digital literacy, and information stewardship on learning outcomes. *Profesional de la Información*, 33(5).
- Reddy, P., Sharma, B., & Chaudhary, K. (2022). Digital literacy: A review in the South Pacific. *Journal of Computing in Higher Education*, 34(1), 83–108.
- Robinson, L., Schulz, J., Blank, G., Ragnedda, M., Ono, H., Hogan, B., et al. (2020). Digital inequalities 2.0: Legacy inequalities in the information age. *First Monday*, 25(7).
- Salimi, G., Roodsaz, A., Mohammadi, M., Keshavarzi, F., Mousavi, A., & Zainuddin, Z. (2025a). How students' digital literacy promotes knowledge sharing and academic performance. *International Journal of Information and Learning Technology*, 42(2), 165–184. (In Persian)
- Salimi, G., Roodsaz, A., Mohammadi, M., Keshavarzi, F., Mousavi, A., & Zainuddin, Z. (2025b). How students' digital literacy promotes knowledge sharing and academic performance. *International Journal of Information and Learning Technology*, 42(2), 165–184. <https://doi.org/10.1108/ijilt-05-2024-0095>(In Persian)
- Seker, O., Kwon, K., & Kocak, O. (2025). Exploring researchers' artificial intelligence literacy. *Information Development*. DOI: [10.1177/026666669251336368](https://doi.org/10.1177/026666669251336368)
- Seriki, O. O., Mulville, M., & Hayden, R. (2024). How will AI impact knowledge sharing within construction clustering?
- Southworth, J., Migliaccio, K., Glover, J., et al. (2023). Developing a model for AI across the curriculum. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 4, 100127.
- Sperling, K., Stenberg, C.-J., McGrath, C., Åkerfeldt, A., Heintz, F., & Stenliden, L. (2024). In search of AI literacy in teacher education. *Computers and Education Open*, 6, 100169.
- Spiteri, M., & Chang Rundgren, S.-N. (2020). Literature review on factors affecting teachers' use of digital technology. *Technology, Knowledge and Learning*, 25(1), 115–128.
- Sundaresan, S., & Zhang, Z. (2022). AI-enabled knowledge sharing and learning. *International Journal of Organizational Analysis*, 30(4), 983–999.
- Wheatley, A., & Hervieux, S. (2019). Artificial intelligence in academic libraries. *Information Services and Use*, 39(4), 347–356.
- Wong, W. K. O. (2024). The rise of generative AI and its impact. *Journal of Open Innovation*, 10(2), 100278.
- Yaseen, H., Mohammad, A. S., Ashal, N., Abusaimh, H., Ali, A., & Sharabati, A.-A. A. (2025). Impact of AI tools on student engagement. *Sustainability*, 17(3), 1133.
- Yu, H. (2024). The application and challenges of ChatGPT in education. *Heliyon*, 10(2).
- Zaim, H., Muhammed, S., & Tarim, M. (2019). Relationship between knowledge management and performance. *Knowledge Management Research & Practice*, 17(1), 24–38.
- Zeb, A., Rehman, F. U., Bin Othayman, M., & Rabnawaz, M. (2025). AI and ChatGPT fostering knowledge sharing. *International Journal of Information and Learning Technology*, 42(1), 67–83.
- Zhang, J., & Zhang, Z. (2024). AI in teacher education and digital literacy. *Journal of Computer Assisted Learning*, 40(4), 1871–1885.
- Zhu, Y., Long, L., Zhang, Y., Huang, S., & Huang, Z. (2025). The negative impact of organizational AI adoption on knowledge sharing. *Academy of Management Proceedings*, 2025(1), 14009. <https://doi.org/10.5465/AMPROC.2025.14009>